

დირექტორთა მოვალეობები კორპორაციის აქციათა საკონტროლო პაკეტის
გასხვისებისას

(შედარებით-სამართლებრივი ანალიზი)

როლანდ ჩხაიძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის
ფაკულტეტზე კერძო(ბიზნეს) მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების
შესაბამისად*

კერძო (ბიზნეს) სამართლის პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დავით მაისურაძე (სამართლის დოქტორი)

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2020

განაცხადი,

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

როლანდ ჩხაიძე

30 ივნისი 2020 წ.

სარჩევი

აბსტრაქტი	iii
შესავალი	1
1. მართველობის ორგანოების სამართლებრივი განსაზღვრება	2
1.1 დირექტორი, როგორც მმართველობის ორგანო.....	2
1.2 სამეთვალყურეო საბჭო, როგორც მმართველობის ორგანო	6
1.3 მმართველობის ორგანოების შედარებით სამართლებრივი ანალიზი კორპორაციული მართვის სისტემების მიხედვით.....	7
2. დირექტორატის მოვალეობები კომპანიის მართვისას	10
2.1 ზოგადი მიმოხილვა.....	10
2.2 ზრუნვის მოვალეობა- duty of care.....	11
2.3 ერთგულების მოვალეობა- duty of loyalty.....	14
2.4 კეთილსინდისიერების მოვალეობა- duty of good faith	17
2.5 გადაწყვეტილების თავისუფლება და მისი ფარგლები- The Business Judgment Rule	18
3. აქციათა საკონტროლო პაკეტის ცნება და სამართლებრივი მნიშვნელობა.....	21
3.1 აქციათა საკონტროლო პაკეტის პრაქტიკული ვარიაციები	21
3.2 აქციათა საკონტროლო პაკეტის მფლობელის უფლებები და მოვალეობები	23
3.3 აქციათა საკონტროლო პაკეტი კომპანიის ინტერესთა ბალანსის სქემაში	25
4. აქციათა გასხვისების სამართლებრივი ფორმები და მათი სამართლებრივი რეგულირება..	27
5. დირექტორის სამართლებრივი როლი კომპანიის საკონტროლო პაკეტის მესაკუთრის ცვლილებისას.....	29
5.1 გადაწყვეტილების მიღების პროცესი ანგლო-ამერიკულ და ევროპულ სამართალში	29
5.2 კომპანიის ინტერესის განსაზღვრის საკითხი	32
5.3 საკონტროლო პაკეტის გასხვისების შედეგად უმცირესობაში მყოფი აქციონერების ფინანსური და სამართლებრივი მდგომარეობა.....	34
5.4 თავდაცვითი ღონისძიების გამოყენების სამართლებრივი საფუძვლები.....	35
6. ქართულ საკორპორაციო სამართალში განხილული სფეროს ირგვლივ გამოწვევების იდენტიფიცირება.....	37
დასკვნა და რეკომენდაციები	41
ბიბლიოგრაფია	45

აბსტრაქტი

შეუქცევადი კულტურულ-ეკონომიკური დაახლოების პროცესში, ქართული კორპორაციული სამართლის სტრუქტურის, მსოფლიოს წამყვან მოდელებთან გატოლება წარმოადგენს ქართული რეგულაციების ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევას.

წარმოდგენილი ნაშრომი შეეხება საკითხს, დაკავშირებულს დირექტორის/დირექტორატის მოვალეობებთან, კორპორაციის საკონტროლო პაკეტის გასხვისების პროცესში. აღნიშნული საკითხის აქტუალურობა განპირობებულია იმ გარემოებით, რომ ქართული კანონმდებლობა ნათლად არ აყალიბებს დირექტორის/დირექტორატის მოვალეობებს კომპანიის რეორგანიზაციის პროცესში, მოხდება ეს შერწყმის, გარდაქმნისა თუ დაუფლების გზით. თავის მხრივ პასუხისმგებლობის დაკისრებისთვისა და პრევენციული მიზნებისთვის აუცილებელია დირექტორმა კონკრეტულად იცოდეს რა წარმოადგენს მის უფლება-მოვალეობას და რა შედეგის მის ზოგად კომპეტენციაში.

კვლევის პროცესში პასუხი გაეცემა ისეთ კითხვებს, როგორცაა: „ვინ შეიძლება მოიაზრებოდეს კომპანიის დირექტორად?“, „რა როლი აქვს დირექტორატს სხვადასხვა ქვეყნის კანონმდებლობის მაგალითზე კომპანიის საკონტროლო პაკეტის გასხვისების პროცესში?“ „რა სამართლებრივი საფუძველი აქვს დირექტორთა მხრიდან თავდაცვითი ღონისძიებების გამოყენებას?“ „ამ კუთხით რა გამოწვევების წინაშე დგას ქართული კანონმდებლობა?“ და ბოლოს „რა შეიძლება გაკეთდეს რათა მოხდეს აღნიშნული გამოწვევების აღმოფხვრა?“

ნაშრომის მიზანია უცხოური და ქართული მიდგომების მიმოხილვისა და ერთმანეთთან შედარების შედეგად გამოკვეთოს, ქართულ კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზები და დაგვეხმაროს ნაშრომში ალტერნატივათაგან ყველაზე ხელსაყრელის შერჩევაში.

კვლევის მიზნებიდან გამომდინარე განხილული იქნება ქართული, აშშ-სა და ევროპის ქვეყნების კანონმდებლობა, საერთაშორისო სტანდარტები და მიდგომები, თეორიისა და სასამართლო პრაქტიკის გამოყენებით, თუმცა აქვე აღსანიშნავია, რომ ქართულ სასამართლო პრაქტიკაში შეუძლებელია განსახილველი თემის ირგვლივ გადაწყვეტილებების მოპოვება, სასამართლო პრაქტიკის არ არსებობის გამო.

კვლევის შედეგად პასუხი გაეცა საკვლევი კითხვების აბსოლუტურ უმრავლესობას, გამოჩნდა უცხოური მიდგომების უპირატესობები ერთმანეთთან და ქართულ სამართალთან მიმართებაში. დადგინდა დირექტორთა და აქციონერთა როლი საწარმოს მმართველობაში, ფიდუციური მოვალეობებისგან თავის არიდებისა და სამეწარმეო განსჯის წესის დარღვევის შედეგები. ასევე ნათელი მოეფინა გამოწვევებს რომელთა წინაშეც ეროვნული კანონმდებლობა იმყოფება და გამოიკვეთა ის სავარაუდო მიმართულება რომელსაც ქართული საკორპორაციო სამართალი უნდა გაჰყვეს დირექტორთა უფლება-მოვალეობების განსაზღვრის საკითხში, კომპანიის საკონტროლო პაკეტის გასხვისების დროს.

Abstract

In the process of irreversible cultural and economic rapprochement, the alignment of the structure of Georgian corporate law with the world's leading models is one of the main challenges of Georgian regulations.

The represented research deals with the issues related to the duties of the director / directorate in the process of selling the control stake of the corporation. The relevance of this issue is due to the fact that Georgian legislation does not clearly define the duties of the director / directorate in the process of reorganization of the company, will it happen through merger, transformation or take over. On the one hand, for the purpose of imposing liability and for preventive purposes, it is necessary for the director to know specifically what constitutes his rights and duties and what is his general competence.

The research process will answer questions such as: "Who can be considered a director of a company?"; "What is the role of the directorate in the process of alienating the company's control package following the example of the legislation of different countries?" "What is the role of the directorate in the process of selling the company's control package following the example of the legislation of different countries?" "what are the challenges that the Georgian legislation is facing?" And finally, "What can be done to eliminate these challenges?"

The aim of the study is to identify the shortcomings of Georgian legislation as a result of reviewing and comparing foreign and Georgian approaches and to help us select the most favorable alternatives from the given ones.

For the purposes of the study, the legislation of Georgia, the United States and European countries, international standards and approaches, using theory and case law, will be discussed, but it should be noted that it is impossible to make decisions on the topic, in Georgian court practice, due to lack of case law.

As a result of the research, the vast majority of research questions were answered, and the advantages of foreign approaches to each other and to Georgian law became clear. The role of directors and shareholders in the management of the enterprise, the consequences of avoiding fiduciary duties and violating the business judgment rule have been established. Study also highlighted the challenges facing national law and highlighted the potential direction that Georgian corporate law should follow in determining the rights and responsibilities of directors when selling a company's control stake.